

Elżbieta Rakowska

"Lieder, Bilder, Szenen im Religionsunterricht", t. 2: "Bilder für das 1.-4. Schuljahr", wybór i koment. Horst Klaus Berg, Stuttgart-München 1979 : [recenzja]

Collectanea Theologica 51/1, 215-216

1981

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

się z grzesznymi ludźmi, zechciał podzielić ich los, tj. zaznać stanu śmierci i szeptu, by jako Nowy Jonasz obwieścić im zwycięstwo i życie.

Książka jest niewątpliwie nowym wkładem, mogącym niemało przyczynić się do jaśniejszego uwydatnienia znaczenia tajemnicy *descensus ad inferos*, którą — trzeba to lojalnie stwierdzić — teologowie nie wykazywali zbyt wiele zainteresowania i która konsekwentnie bywała pomijana w przepowiadaniu. Oryginalność rozprawy nie tyle polega na końcowych wnioskach, ile raczej na przedstawieniu i omówieniu założeń i różnych interpretacji. Kto pragnie zapoznać się z rozwojem dogmatu o zstąpieniu Chrystusa Pana do sheolu oraz z ujmowaniem znaczenia tego zstąpienia, temu książka oddać może znaczne usługi.

ks. Ignacy Bieda SJ, Warszawa

Lieder, Bilder, Szenen im Religionsunterricht, t. 2: *Bilder für das 1.—4. Schuljahr*, wybór i komentarz dydaktyczny Horst Klaus Berg, Stuttgart-München 1979, Calwer Verlag — Kösel-Verlag, s. 88.

Kolejny tomik serii przydatnej do nauczania religii¹ przeznaczony jest dla klas 1—4 szkoły podstawowej i stanowi pierwszy w tej serii metodyczny poradnik dla pedagoga katechety pomagający wykorzystać rysunek w lekcji religii. Odgrywa ona zarazem rolę podręcznika do przedmiotu. W swej treści i formie rysunki sprowadzają się do krótkich historyjek obrazkowych bądź rysunków karykatur podających sceny z życia rodziny, szkoły, świata dzieci oraz ludzi dorosłych. Bezpośrednio nie są one powiązane z doświadczeniami religijnymi, ale obraz prowadzi zawsze ku etycznej, chrześcijańskiej puencie.

Autor podręcznika posłużył się wyłącznie takimi materiałami rysunkowymi, których tematyka ujęta jest krytycznie na mocy ostrych przeciwstawień (sytość, zbytek — głód, nędza; egoizm, samotność — solidarność, przyjaźń; prawda — kłamstwo itp.), uwzględniając przy tym wiek i możliwości percepcyjno-asocjacyjne dzieci klas młodszych.

Zeszyt zawiera 30 rysunków, z czego 22 stanowią historyjki obrazkowe zaopatrzone w wielu przykładach w dialogi lub treść słowną, dwa są reprodukcjami drzeworytów ze sztuki afrykańskiej wyraźnie osadzone w tematyce ściśle religijnej, pozostałe zaś to zdecydowanie karykaturalne obrazy człowieka współczesnego w jego relacji do Boga, bliźniego, pieniądza, techniki itp. W wyborze i skompletowaniu tak bogatych dydaktycznie materiałów rysunkowych autor podręcznika zadał sobie wiele trudu czerpiąc materiał z czasopism i gazet całego świata. Ich znaczenie pedagogiczne i dydaktyczne jest duże, bowiem rysunki stawiają pytania, zmuszają do refleksji nad postępowaniem tak bohaterów obrazu, jak własnym dziecka, a więc angażują emocjonalnie. Osmieszając uczą i wychowują stając się jednocześnie elementem ornamentalnym samej lekcji.

Każdy rysunek jest poprzedzony kilkoma hasłami tematycznymi, a przede wszystkim obfitym komentarzem merytoryczno-metodycznym, tak znamienym dla tej serii podręczników. Możliwości interpretowania rysunków są zaznaczone w uwagach dydaktycznych uwzględniających kierunki pedagogiki religijnej i sugerujących zastosowanie poszczególnych rysunków w konkretnych tematach wraz z ich wymową etyczno-wychowawczą. Dla ściślejszej integracji rysunku z tematyką biblijną nauczyciel znajdzie tu również odnośniki do czytań Starego i Nowego Testamentu, wyraźnie zbieżnych w swej treści. Opisowe szkice rozplanowania materiału w toku lekcji są pomocą dla

¹ Tomik 1 i 8 został omówiony w *Collectanea Theologica* 49(1979) z. 4, 210—212, a tomik 6 — tamże, 50(1980) z. 1, 220.

początkującego nauczyciela i pozwolą mu przeprowadzić ciekawą jednostkę lekcyjną. Książkę zamykają uzupełniające ćwiczenia testowe, utrwalające przerobiony temat.

Elżbieta Rakowska, Lublin

Lieder, Bilder, Szenen im Religionsunterricht, t. 4: *Lieder für das 4.—7. Schuljahr*, wybór i komentarz dydaktyczny Sigrid Berg, Stuttgart-München 1979, Calwer Verlag — Kösel-Verlag, s. 88.

Tomik jest kontynuacją stosowania śpiewu jako jednej z form wychowania muzycznego na lekcjach religii, a jego materiał piosenkowy jest przeznaczony dla dzieci klas 4—7 szkoły podstawowej. Treść piosenek stanowi przeważnie tematyka religijna, skierowana ku chwale i miłości Stwórcy obecnego w świecie.

Jak w każdym tomiku tej serii, znajdujemy tu 30 przykładów pieśni wybranych ze współczesnych zbiorów pieśni religijnych kompozytorów niemieckich i obcych (dwie pochodzą z Polski) oraz ulubione przez młodzież całego świata spirituelsy. Pozostają one zawsze w ścisłym związku z tematyką będącą treścią tomików z rysunkami i scenami. Różnorodność nastrojów, treści i charakteru poszczególnych piosenek pozwala na stałe wykorzystywanie ich walorów estetyczno-wychowawczych.

Podane piosenki sugerują tematy lekcji i wiążą się z konkretnym fragmentem czytań zaczerpniętych przeważnie z Nowego Testamentu. Oddają doskonale ducha tych czytań poprzez specyficzną melodię i rytm, dzięki czemu spotykamy tu pieśni typu archaizującego lub na wskroś współczesne, wartkie w przebiegu linii melodycznej, a urozmaicone różnorodną rytmiką. Odznaczają się prostą acz bogatą i śpiewną melodią, a w swej budowie formalnej nie odbiegają od najprostszych form; dominuje pieśń zwrotkowa, zwrotkowa z refrenem, z podziałem na *solo* i *tutti*. Są to pieśni szybko „wpadające w ucho” i łatwe do nauczenia. Nie tylko urozmaicą i wzbogacą lekcję, ale też pozwolą głębiej przeżyć treść w tej lekcji zawartą. Bogato przedstawione sugestie i propozycje dydaktyczne ułatwią nauczenie piosenki oraz jej wykorzystanie podczas lekcji.

Elżbieta Rakowska, Lublin